

Nr 54

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående ungdomens bostadsfråga och angående ogifta ungdomars bostadsförhållanden.

I en inom andra kammaren väckt och till allmänna beredningsutskottet hänvisad motion II: 97 av herrar Jansson och Lorentzon föreslås, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om att dels frågan om åtgärder i syfte att åstadkomma ändamålsenliga former för rumsförmedling åt bostadsbehövande ogifta ungdomar, dels frågan om statligt stöd för uppförande i kommunal regi av ungdomshotell eller kollektiva ungdomsbostäder i enlighet med vad i denna motion anförts skyndsamt blir föremål för utredning och att förslag förelägges 1966 års riksdag.

Vidare har i de likalydande och likaledes till allmänna beredningsutskottet hänvisade motionerna I: 596 av fru Wallentheim m. fl. och II: 711 av herr Trana m. fl. hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning av den ogifta ungdomens bostadsförhållanden och framlägga därav föranledda förslag.

Utskottet har upptagit motionerna till samtidig behandling.

I motion II: 97 framhålles, att bostadsbristen visserligen inte är något speciellt ungdomsproblem men kanske allvarligare för ungdomen än för andra. Efter en statistisk redogörelse för befolkningens ålderssammansättning anföres, att byggande av flera smålägenheter knappast kan vara den riktiga lösningen utan man bör söka sig fram till andra lösningar.

För de större städerna synes ungdomshotell kunna komma i fråga och om hyrorna där kunde pressas ned borde det påverka de höga hyreskostnaderna för uthyrningsrum. Obligatorisk rumsförmedling skulle också verka sanerande på hyresmarknaden. Till en kommunal rumsförmedling kunde också knytas social rådgivning, vägledning i fritidsfrågor och liknande.

I motionerna I: 596 och II: 711 uttalas, att man har knapphändiga kunskaper om ungdomens bostadsförhållanden, och framhålles lämpligheten av att inrätta inackorderingshem och ungdomshotell. Ett mycket stort antal ungdomar är emellertid inneboende, ofta mot ockerhyror. Det råder åtminstone i Stockholm ett omfattande inneboendeelände sanitärt, miljömässigt och ekonomiskt. Ungdomens bostadssituation framstår som alarmerande. Sedda i samband med ungdomens asociala beteende är de rådande svåra

bostadsförhållandena allvarliga. Den bästa utformningen av en förbättrad bostadsförsörjning för ungdom bör därför utredas.

Beträffande motiveringen i övrigt får utskottet hänvisa till motionerna II: 97 och I: 596.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionerna från *bostadsstyrelsen*, som anför att hur ungdomens liksom andra befolkningsgruppers bostads-svårigheter skall kunna bemästras är en planeringsfråga, som det i första hand åvilar de kommunala organen att lösa, men att frågan även bör beaktas på riksplånet. Uppförande av ungdomshotell med samhällligt stöd får anses vara en lämplig åtgärd men ungdomens bostadsfråga i storstadsområdena får icke ses som ett isolerat problem, eftersom ungdomens möjligheter att finna lämpliga bostäder i hög grad beror på de totala samhällsinsatserna på bostadsområdet.

För uppförande av ungdomshotell kan statligt bostadslån erhållas, vilket innebär att kommun eller allmännyttigt bostadsföretag kan beviljas lån med 30 % av låneunderlaget och med en övre lånegrens vid 100 % av pantvärdet. Därjämte kan räntebidrag utgå. Räntefri stående lånedel kan dock allenast beviljas för uppförande av studentbostad. Denna förmån får dock anses vara av tämligen underordnad betydelse. Ungdomshotellen torde främst utnyttjas av förvärvsarbetande ungdom, varför statligt stöd utöver bostadslån och räntebidrag icke torde vara erforderligt.

I vilken omfattning ungdomshotell bör uppföras får anses vara en fråga som bör klarläggas vid upprättandet av kommunala bostadsbyggnadsprogram. Vid uppskattningen av en kommuns bostadsbehov skall hänsyn tagas till befolkningens sammansättning och åldersstruktur samt väntade förändringar inom näringslivet med antagliga följder i fråga om in- och utflyttning.

Styrelsen anser icke någon särskild utredning erforderlig men understryker betydelsen av kommunala åtgärder för att öka tillgången på ungdomsbostäder och för att underlätta ungdomens bostadsanskaffning.

Utskottet

I motionerna hemställes om utredning av vissa frågor av betydelse för ungdomens bostadsförhållanden.

Utskottet är ense med motionärerna om att de problem som särskilt i storstadsområdena uppstått när det gäller ungdomars möjligheter att er-hålla lämplig bostad förtjänar stort beaktande. I fråga om åtgärder för att lösa sådana problem har motionärerna särskilt, förutom behovet av en all-sidig utredning, betonat önskvärldheten av ett utökat byggande av ungdoms-hotell samt av att olika missförhållanden på marknaden för uthyrning av rum till ungdomar blir undanröjda. I motionen II: 97 framföres i sådant syfte tanken på en obligatorisk rumsförmedling.

Utskottet vill först beträffande ungdomens bostadssvårigheter i stort allmänt framhålla att dessa liksom andra befolkningsgruppers bostadsproblem är ett planeringsspörsmål som det i första hand ankommer på de kommunala organen att lösa. Inte minst gäller detta byggandet av ungdomshotell. Utskottet vill erinra om att möjligheter föreligger för kommuner och allmännyttiga bostadsföretag att på förmånliga villkor erhålla statliga bostadslån för uppförande av ungdomshotell. Det är enligt utskottets mening angeläget att kommunerna ägnar stor uppmärksamhet åt de problem som sammanhänger med ungdomens bostadsförsörjning, men som ovan antytts hör dessa frågor hemma bland dem som ingår i den kommunala planeringen av bostadsbyggandet i dess helhet och som får beaktas vid uppgörandet av kommunala bostadsbyggnadsprogram. Önskemålen att öka byggandet av ungdomshotell får ses mot bakgrunden av nyss angivna förhållanden, och utskottet finner icke skäl förorda någon statlig utredning beträffande dessa frågor.

Vad gäller införandet av en obligatorisk rumsförmedling får utskottet erinra om att riksdagen vid upprepade tillfällen bl. a. genom sitt godkännande av allmänna beredningsutskottets utlåtande 1962:37 ställt sig avvisande till tanken på att bostadsförmedlingen skulle göras obligatorisk. På grundval bl. a. av vad utskottet anförde i sitt nyssnämnda utlåtande tillkallades en särskild utredning, 1962 års bostadsförmedlingsutredning, med uppgift att utreda bostadsförmedlingens organisation och principer. I direktiven för utredningen angavs bl. a. att den skulle ske enligt de av riksdagen angivna riktlinjerna, vilka således innebar bl. a. att ett obligatorium icke borde komma i fråga. I senare tillkomna tilläggsdirektiv, som dock närmast gällde storstockholmsområdet, har emellertid gjorts uttalanden som innebär en viss uppmjukning av avståndstagandet från ett obligatorium, dock endast för vissa särskilda fall och med bestämda förbehåll. Enligt utskottets mening bör i allt fall resultatet av utredningens överväganden avvaktas innan ytterligare utredningsåtgärder i enlighet med motionärernas förslag ifrågasättes.

Utskottet får avslutningsvis anföra att spörsmål på bostadsbyggandets område och vad därmed sammanhänger är eller nyligen varit under behandling i ett stort antal utredningar. Härutinnan må erinras om, utöver den ovannämnda bostadsförmedlingsutredningen, exempelvis bostadsbyggnadsutredningen, bostadsförbättringsutredningen, bostadspolitiska kommittén, bostadsrättskommittén och utredningen angående byggnadsbranschens industrialisering samt, i vad gäller bl. a. uthyrning av möblerade rum, hyreslagstiftningssakkunniga. Dessa sakkunniga har bl. a. att överväga frågan om lagstiftningsåtgärder i syfte att skapa garantier mot oskäligen hyressättning beträffande möblerade rum. Det synes uppenbart att i detta utredningsarbete även olika problem av stor betydelse för avhjälpan av ungdomens bostadssvårigheter blir beaktade. Enligt utskottets mening bör, som i stor utsträckning redan sker, de i motionerna berörda frågorna prövas i

sådana större sammanhang. Utskottet anser sig med hänsyn härtill och till vad ovan i övrigt anförts icke böra förorda bifall till motionärernas förslag om särskilda utredningar utan hemställer,

att de likalydande motionerna I: 596 och II: 711 samt motion II: 97 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 23 november 1965

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande

från f ö r s t a kammaren: herrar Sörlin, Eric Gustaf Peterson, Oscar Carlsson, Hedlund, Axel Kristiansson, fru Hultell, herrar Helge Karlsson, Wååg, Torsten Hansson*, Blomquist och Kilsmo*;

från a n d r a kammaren: fru Eriksson i Stockholm, herr Skoglösa, fru Jäderberg, herrar Hamrin i Kalmar, Svensson i Kungälv, Wikner, Börjesson i Glömminge, Nilsson i Bästekille, Westberg, fru Ekroth, herrar Björk i Göteborg och Thylén*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.